

SEMINARIERAPPORT

SOLRUTTEN I FRAMTIDEN

- en dags utvecklingsseminarium

MATKAILUN
KOULUTUS- JA
TUTKIMUSKESKUS
UTBILDNINGS- OCH
FORSKNINGSCENTRALEN
FÖR TURISM

SKÄRGÅRDSTURISMENS UTVECKLINGSDAG 1-dags utvecklingsseminarium

Plats Wasa Segelförening, Uddnäsavägen 14, Wasklot, Vasa, 12/9 1991
09.00 - 17.00 (08.30 samling för morgonkaffe och smörgås)

Arrangör Utbildnings- och forskningscentralen för turism
Projektet Solrutten

Deltagare/målgrupp

Företagare med anknytning till båtturism och landsvägsturism, representanter för lokala och regionala turistorganisationer samt kommunala beslutsfattare.

Monica Johnson
Utbildnings- och forskningscentralen för turism

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	2
2. MÅLSÄTTNING	2
3. GÄSTFÖRELÄSNING OCH PRESENTATION AV OLIKA SKÄRGÅRDSPROJEKT	3
3.1 Gästhamnsverksamhet i Nagu	3
3.2 Solrutten, Håll skärgården Ren	4
3.3 Må bra i skärgården	4
3.4 Larsmo skärgård - en gemensam resurs	5
3.5 Levande kustbygd	5
3.6 Fritidsbebyggelse och turism som hjälpmedel vid utveckling av byasamhällen	5
3.7 Gästhamnsutredning i Ekenäs	6
4. PANELDISKUSSION	6
5. GRUPPARBETEN, RESULTATAT - En grund för Solruttens utvecklings- och åtgärdsprogram	7
5.1 Skärgårdskryssningar	7
5.2 Bed and breakfast längs Solrutten	8
5.3 Servicen i gästhamnarna	9
5.4 Husvagnsturismens servicepunkter	10
5.5 Hur göra avståndet kortare till Solrutten, fysiskt/psykiskt	11
5.6 Ortsbefolkningens och fiskarnas nytta av Solrutten	12
5.7 Solruttens broschyr	13
5.8 Solrutten i framtiden	14
6. SLUTORD	15
BILAGOR	16-

1. INLEDNING

Solruten är ett marknadsföringsprojekt som har verkat ett år. Solruten har hittills haft som målsättning att marknadsföra hamnar samt deras serviceutbud längs kusten från Kilen i söder till Karleby i norr, dvs 8 gästhamnar och ett 50-tal servicehamnar, naturhamnar och allmänna bryggor. Naturligt har varit att marknadsföra de olika kommunernas huvudhamnar.

Bakom Solruten står 16 kommuner, Svenska Österbottens Landskapsförbund, U-områdesfonden (KERA), Regionplaneförbundet för Vasa län samt Botnia Tourist. Som neutral och stödjande instans har fungerat Utbildnings- och forskningscentralen för turism, som även under 1991 utför en marknadsundersökning för Solruten där man bland annat kartlägger de potentiella kundgrupperna för hamnarna. Som praktisk förverkligare finns en arbetsgrupp, bestående av representanter för finansiärerna samt en projektledare, som arbetat på ideell basis.

Solruten-projektet har lyckats väl i sin målsättning att marknadsföra kusten längs Vasa län. Som marknadsföringsmedel har använts en broschyr, personlig försäljning, mässbesök samt informationstavlor, som satts upp i de viktigaste hamnarna längs ruten. Broschyren har en upplaga på ca 70 000 exemplar och har tryckts på både finska och svenska.

Framtiden för Solruten är intressant. Redan nu finns planer i olika riktningar. En av de starkaste målsättningarna kommer att bli hur man kan utnyttja Solruten till att marknadsföra även tjänster som finns på land, så att man får en fungerande servichelhet på olika orter och så att företagare och andra näringsidkare lönsamt skall kunna bedriva denna näring. Där kom den andra målsättningen: att utveckla servicen inom företagen så att de betjänar även andra målgrupper än båtfolk.

Den viktigaste målsättningen bör vara att den service som utvecklas och de satsningar som görs skall ske på ortsbefolkningens villkor och förutsättningar så att den gynnar orten som helhet.

2. MÅLSÄTTNING

Utbildnings- och forskningscentralen för turism och Projekt Solruten arrangerade ett 1 dags-seminarium den 12/9/1991 på Wasa Segelförening i Vasa. (Bilaga 1)

Deltagarna, ett 50-tal, från kommuner organisationer samt turistföretag och båtklubbar/segelföreningar (Bilaga 2), kom för att höra föredrag samt arbeta enligt följande målsättning.

Målsättningen med seminaret var att

- utveckla Solrutten som marknadsföringsprojekt i framtiden,
- bättre kunna beakta de satsningar som görs längs kusten inom ramen för Solrutten,
- höra vilka övriga skärgårdsprojekt som verkar inom Vasa läns kust
- kunna hitta gemensamma linjer med de övriga skärgårdsprojekten som finns
- att få till stånd en utvecklingsplan och ett åtgärdsprogram för projektet Solrutten -Aurinkoreitti.

3. GÄSTFÖRELÄSNING, PRESENTATION AV OLIKA SKÄRGÅRDSPROJEKT

Monica Johnson från Utbildnings- och forskningscentralen hälsade gästerna välkomna samt presenterade programmet och tidtabellen. Programpunkterna var i korthet, gästföreläsning, presentation av olika skärgårdsprojekt, paneldebatt samt grupparbete. Nedan kommer en kort redogörelse för dagen samt vissa bilagor finns bifogade för förtydligande.

3.1 Gästhamnsverksamhet i Åboland, Bo Lindholm, Nagu kommun

Gästföreläsare på morgonen var kommundirektör Bo Lindholm från Nagu kommun. Bosse Lindholm är även aktiv i Segelsällskapet i Nagu samt inom utvecklandet av Nagu gästhamn.

I hans föreläsning kom fram hur Nagu kommun nästan helt självständigt utvecklat gästhamnen samt dess verksamhet som nu finns i Nagu. Nagu är idag en av de mest frekventerade gästhamnarna med ca 6000 övernattningar varje år, 1989 valdes Nagu gästhamn till Finlands bästa gästhamn i Venelehti. Vidare berättade han även att man som en intressent vid utvecklingsskedet valde att ta med Centralen för Turistfrämmandet för att från början en status på gästhamnen. I Nagu finns idag i gästhamnen en hel servicehelhet bestående av restaurang, hotell, butiker, cafeér, lekplats samt den grundservice som en gästhamn av hög standard har.

Bo Lindholm poängterade att man i två omgångar har undersökt båtgesternas behov och förutsättningar för gästhamnen i Nagu.

Bo Lindholm berättade vidare om projektet Sun Marina, som är något av ett elitprojekt för gästhamnarna i Finland. Dit hör i dagens läge sex hamnar. Nagu, Hangö, Nådendal, Kökar Karlby, Lappo och Mariehamns Östra hamn, de tre sistnämnda på Åland. Det krävs hamnar av mycket god standard för att delta i projektet. Nästa gång man planerar att utvidga är tidigast 1993. Hamnarna emellan satsar man på en toppstandard på alla faciliteter, egen hamnklassificering, egen hamnordning, samt egen personalskolning. Man har även från början utgått ifrån att man delar på kostnaderna jämnt mellan hamnarn, inte beroende på antal övernattningar eller något dylikt. Något att ta efter för de österbottniska gästhamnarna.

3.2 Solrutten och Håll skärgården ren, Stig Näsman, Vasa

Stig Näsman från Vasa presenterade kort Solruttens nuläge och Håll Skärgården Ren (se bilagor).

Näsman menade att man redan i sommar har kunnat skönja en ca 10 % ökning av antalet båtar längs Solrutten under säsongen 91. Detta trots att juni var en mycket dålig månad för båtsemestrade. Detta på basen av samtal med de olika gästhamnarna längs rutten. En spontan feedback har kommit från Kaskö gästhamn där man anser att Solrutten har haft mycket stor betydelse.

Inom ramen för Håll Skärgården Ren, så finns utrymme för en utvidgad verksamhet i Österbotten. Man behandlar ca 200 000 liter sopor enbart på de österbottniska platserna för Håll Skärgården Ren. Budgetmässigt så står de österbottniska kommunerna för ca 3 % av budgeten i föreningen och kommunerna i övriga Finland står för 13 %. Medlemsavgiften utgör en stor del av budgeten. I Vasa län har medlemsantalet dessutom ökat.

Nytt för Österbotten är att man inför år 1992 planerar att placera en anordning för tömning av septic-tankar från större båtar till Wasa segelförening. Det skulle vara den enda tömningsplatsen hittills i de österbottniska gästhamnarna.

3.3 Må bra i skärgården, Jorma Leppänen, skärgårdsdelegationen, Helsingfors.

Skärgårdsdelegationen består av totalt 20 medlemmar från olika skärgårdsområden samt från de viktigaste ministerierna. Ordförande är Försvarsminister Elisabeth Rehn, tidigare var Ole Norrback. Kampanjen Må bra i skärgården har som en av målsättningarna att befrämja livsvillkoren i skärgårdskommunerna och den yttre skärgården samt locka dit nya företag och förhindra utflyttning av befolkningen.

I Vasa län är 4 kommuner medlemmar, Korsholm, Närpes, Maxmo och Malax. Målgruppen för kampanjen är främst företag i huvudstadsregionen, återinflyttande, fritidshusägare mm. Den konkreta kampanjen har bestått av annonsering, direkt marknadsföring i form av ca 4000 brev.

Resultatet i detta skede är att ca 1700 företagarkontakter samt löntagarkontakter, 1586 kontakter direkt till kommunerna, 568 kontakter till den s.k kampanjbyrån osv.

45 % av företagen har varit inom branschen för teknisk service samt affärsverksamhet, 10 % hotell och restaurangverksamhet. 65 % var s.k småföretag. De flesta kontakterna etablerades i Åbo och Björneborgs län samt Nylands län.

Hittills har man fått ca 200 nya invånare samt 24 nya företag i skärgården. Många andra kontakter ligger under förhandlingar och ännu flera på längre sikt.

Nu står skärgårdsdelegationen även i beredskap att ta itu med skärgårdsturismen och hur man kunde befrämja denna. Turismen är redan nu en naturlig näring i skärgården, men man har inte kunnat dra maximal nytta av den. Målsättningen är att hålla skärgården levande.

3.4 Larsmo skärgård - en gemensam resurs, Stefan Wicklén, Larsmo kommun

Larsmo kommun är en skärgårdskommun mellan två städer, Jakobstad och Karleby. I Larsmo vill man utveckla turismen på basen av de befintliga resurser som finns. Skärgårdsrådet utprickar även farleder inom Larsmo skärgård. En speciell skärgårdsfarled inom Larsmo sjön utprickas och muddras mellan Jakobstad och Karleby. På lång sikt är det meningen att man även skall kunna iordningställa landtagsställen samt rastplatser. Denna farled och Solrutten bör kunna komplettera varandra.

3.5 Levande kustbygd, Barbro Ruda, Kvarkenrådet

Levande kustbygd är ett två-årigt projekt som har för avsikt att, befrämja utvecklingen inom kustbygden med den fasta befolkningen och på dess villkor. Med i projektet är Umeå och Korsholm, Malax, Maxmo, Vasa, Nordmaling och Robertsfors. Man syftar till att befrämja levnadsvillkoren för ortsbor ute i skärgården samt befrämja sådana saker typ kommunikation, allmän service och därmed skapa verksamhetsförutsättningar för företag och näringsidkare.

Turismen, som måste anses som en näring, kan inte existera om man inte har en levande skärgård och en levande kustbygd. Enbart i enlighet därmed kan även turismen utvecklas.

3.6 Fritidsbebyggelse och turism som hjälpmedel vid utveckling av byasamhällen, Jouko Riipinen, Plan-Arc Ab, (bilaga)

En ny turist-produkt, Havs-Finlands turistrutt, planeras, som skulle täcka hela kust och skärgårdsområdet i Vasa län och möjligen hela Finland. Detta är ett pilotprojekt för utveckling av byasamhällen. Kristinestad, en av de första kommunerna som vill utveckla denna typ av turism främst Skaftung och Kilen. Även Malax och Maxmo kommun är intresserade.

Utgångspunkten och den mest centrala resursen är byamiljön, sedan närheten till havet, fiskelägen, byasamhällen samt gamla strandpaviljonger som fortfarande är i bruk.

Den service som är tänkt att skapas är, "Bed and breakfast"-inkvartering, semesterstugor som kan hyras ut, andra former av fritidsbostäder samt annan service i anslutning till hav och skärgård.

Målgrupperna för utvecklingen är tänkta bl.a. bilturister, cykelturister, båtturister, skärgårdsbåtar, sommargäster samt närturister och veckoslutsturister.

Med god planering och eleminerande av problem på förhand har man möjlighet att få en bra turistprodukt som kan marknadsföras även utomlands. Projektet går även att utveckla i enlighet med Solrutton.

3.7 Gästhamnsutredning, Ilkka Kauhanen, MKTK Helsingfors

Ekenäs stad har i sommar låtit utföra en gästhamnsutredning som blir färdig under hösten. Resultaten kunde ej inom ramen för Solruttens seminarium publiceras men målsättningen är att ta reda på vilken servicestandard gästhamnen i Ekenäs har i dagen läge bland båtturister. Vidare vill man ta reda på vilka utvecklingsbehov som föreligger inom servicen i gästhamnen samt hur mycket båtturisterna spenderar i hamnen och under sin båtresa uppdelat på olika utgiftsposter.

Detta ligger även i Solruttens intresse att få del av resultaten eftersom Solrutton marknadsför de gästhamnar som finns längs Vasa läns kust.

4. PANELDISKUSSION

Under seminariet fördes en paneldiskussion, där deltagarna fick kommentera och diskutera utgående från de inlägg som paneldeltagarna höll, men även utifrån sina egna synpunkter. Nedan relateras de paneldeltagare som deltog samt deras diskussionsrubriker. Resultaten från paneldiskussionen kan senare läsas i de grupparbeten som gjordes under eftermiddagen. Som panelens ordförande fungerade Hasse Stagnäs, verksamhetsledare för Svenska Österbottens Landkapsförbund.

Stig Näsman, Solrutton,	Solruttens insatser och pressens vikt vid utveckling av dylika projekt.
Nils Pettersson, Hotell Kristina,	Avståndet från Södra Finland till Solrutton och det serviceutbud som finns. Svårigheten att anordna fisketurer inom olika områden.
Maija-Liisa Lähteenmäki, Botnia Tourist	Utvecklandet av datanät i informationssyfte, tjänsternas tillgänglighet via data, önskan om att man skulle utvidga nätet även i norra delen av Österbotten.
Kalle Svenfelt, M/S Kristina	Skärgårdskryssningar, en möjlighet att utveckla någon typ av Hurtigrutten längs kusten
Kjell Heir, Maxmo kommun	Gästhamnen Nabbens nytta av Solrutton och vad som kunde förbättras

Monica Johnson, UFCT

Vikten av att man utvecklar servicen så att den håller måttet i marknadsföringen. Alla får på så sätt sin del av de markor båtturisterna lämnar efter sig.

5. GRUPPARBETEN SAMT DERAS RESULTAT - EN GRUND FÖR SOLRUTTENS UTVECKLINGS- OCH ÅTGÄRDSPROGRAM

5.1 SKÄRGÅRDSKRYSSNINGAR

- Möjligheter att marknadsföra inom Solrutten; OK, BRA SÄTT
- Vilka båt kryssningar/företag
- Var inom regionen
- Målgrupper, ALLA MÅLGRUPPER, SPECIELLT BIL OCH CARAVAN
- Vill man vara med och betala, OK
- Vem representant för dessa företag, BÖR ÖVERVÄGAS
- Samarbetsformer

ARBETSGRUPP

Ralf Nygård, Bernys, Ordförande
Sven-Olof Widlöf, Capitän Wasa
Kalle Svenfält, M/S Kristina
Stefan Rönn, Björkö, skärgårdsguide
Kjell Heir, KD Maxmo

Kryssningsföretag finns inom regionen Kristinestad, Vasa, Replot, Jakobstad-Karleby.

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	DEM GÖR
Gemensam marknadsföring av kryssningstrafiken inom Solrutten	1. MF till husvagns- och bilturister 2. Samarbete med lokalbefolkning, fiskare och mellan båtföretagare 3. Utvidgning av kryssningsområdena	1. Uppföljning av Solrutten broschyr 92 2. Direkt kontakt 3. Att täcka "tomma" områden, speciellt vid jippon	1.Org. för Solrutten samt representant från företagen 2. Företagen 3. Företagen

5.2 BED AND BREAKFAST LÄNGS SOLRUTTEN

- var finns nu, var borde finnas platser
- finns möjligheter att förverkliga dessa?
- målgrupper
- samarbetsformer

ARBETSGRUPP: Jussi Mendelin, ordförande, Varppi Oy
 Jorma Leppänen, Skärgårdsdelegationen, IM
 Tina Saari, Guldkust-resor, Fanta-Sea Park
 Per-Erik Berglund, Bergö Båtklubb
 Sten Berttula, Guldkust-resor

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	VEM GÖR
Hur förverkliga "Bed n Breakfast" längs Solrutten	1. Kartlägga lämpliga gårdar företag i kustbyar	1. Hösten -91	Guldkustresor
	2. Enhetlig standard, skolning av företagarna	(UFCT)	?
	3. Organisera bokning och marknadsföring	3. Början -92 Namnförslag? Stugor längs solrutten? Solrutts-logi??	Guldkustresor, Solrutten, Övr. Företag

Målgrupper: båtfolk via Solrutten
 bilfolk
 utlänningar, färdiga produkter

Typ av inkvartering: rum, villor, fiskebastun

5.3 SERVICE I GÄSTHAMNARNA

- gemensam, enhetlig bra service
- är den dålig nu?
- aktivitetsutbudet
- vad finns vad kunde förverkligas
- samarbetsnät mellan gästhamnarna
- etablerat samarbete med Håll Skärgården Ren rf.

ARBETSGRUPP: Rainer Lindberg, ordförande
Ilkka Kauhanen, MKTK HKI
Sinikka Norrback, Kilen
Björn Ericksson, WSF

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	DEM GÖR
1. Höjning av hamnar- nar allmänna standard	1. Grundservice i alla hamnar, 2. Servicen brist- fällig på många håll	1. Helst till nästa turistsäsong 2. "-"	Hamnen, - ekonomiskt ansvar kom- munen
2. Utveckla speciella aktiviteter för varje gästhamn	3. Aktiviteter kart- läggs, komplettering enligt möjligheterna Aktiviter växer fram med tiden. 4. Varje hamn tar fram sin särprägel. 5. Olika aktiviteter i olika hamnar koordi- nerat.	3. Till nästa säsong -92	Hamnen i samarbete med kommun
3. Ny fördelning av kostnadsansvaret	6. Hamnen ansvarar för eget avfall - Håll Sk.Ren sköter i skärgården (naturhamnar) 7. Samarbete om septic-4.Nästa säsong-92 tanktömning i en hamn		Samarbete mellan hamnarna
			Kostnadsför- delning Hamn/kom- mun/förening

5.4 HUSVAGNSTURISMENS SERVICEPUNKTER

- var finns? Larsmo, Nykarleby, Varppi, Nabben Maxmo, Vasa, Utterö, Westanlid, Fagerö, KAskö, Kristinestad samt ännu flera inåt landet
- var borde finnas? Kilen, Korsholms skärgård
- hur marknadsföringssamarbete
- SF-Caravan Norden/Finland
- vem gör ...

ARBETSGRUPP: Solveig Kavilo, ÖH, ordförande
 Göran Strömfors, Vasa läns region-planeförbund
 Eija Mendelin, Varppi OY, Maxmo
 Bengt Haldin, NO, Vörå
 Anders Högberg, Larsmo Strandcamping

Utgångspunkter:

1. Det finns tillräckligt antal husvagnscampingplatser inom Solruttens område
2. Placeringen ofta fel. Hamnservice och husvagnsservice stöder inte varandra
3. Planering av yttre/inre miljö bör stöda det helhetsintryck du vill ge åt kunden
4. Olika aktiviteter, experimentverkstäder, hugga ved till bastun själv ex.

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	VEM GÖR
Produktpaket	Utveckling av många mindre serviceenheter		Företagen
Hitta Nischer	Marknadsföring, eller "djungeltelegraf"	Målgruppsanalys	Företagen Solruten
Samarbete	Gemensamma träffar	Gemensamma kvalitets-nivåer	Mellan företag

5.5 HUR GÖRA AVSTÅNDET KORTARE TILL SOLRUTTEN AVSTÅNDET = PSYKISKT AVSTÅND/FYSISKT AVSTÅND

- södra Finland
- norra Finland
- svenska kusten, Höga Kusten
- landvägen/transportformer
- vilka samarbetsformer
- åtgärder

ARBETSGRUPP: Nils Pettersson, ordförande Hot. Kristina, KSF
Stefan Wicklén, Larsmo kommun
Göran Strömfors, Vasa läns regionplaneförbund

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	VEM GÖR
Säkra rutter från Åboland	Solrutten kontakter: Merikarvia, B:borg, Luvia, Raumo, Sjöfartsstyrelsen/sjökort	Hösten -91	SOLRUTTEN
	Instruktioner i Broschyren hur man kommer till Solrutten(safety)	Hösten -91	SOLRUTTEN Broschyr- laget
	Kontakter till Kalajoki	Hösten -91	SOLRUTTEN
Visa att vi är närmare än vad svenskarna tror, ex. Härnösand-Kaskö 15 knop 6 t.	Safety-frågor Väderlek, telefon VHF INFO	snarast möjligt	Hamnar/Sol- rutten
Båtarna från insjöarna till Solrutten	INFO om ramper och andra sjösättningsställen, Transportfirmor	snarast möjligt	Broschyrlaget

SLOGAN:
"KRYSSA BLAND STENAR I TRYGGA FARLEDER"

5.6 ORTSBEFOLKNINGENS OCH FISKARNAS NYTTA AV SOLRUTTEN

- Vad är nyttan
- Vad kan denna grupp göra för att öka serviceutbudet längs Solrutten
- Samarbetsformer
- Målgrupper

ARBETSGRUPP: Guy Svanbäck, ÖB:s fiskarförbund
 Göran Heinonen, Sundom, båtklubb
 Jan-Erik Smeds, Granskärs Lax-
 odling
 Riitta Perttilä, -"
 Gunnar Wendell, EP:n Kalamiespiiri
 Stig Hellstrand, SV:s Båtklubb

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	VEM GÖR

1. Guidade fisketurer	a)-finns utrymme för ett fåtal längs kusten -idag finns ca 4-5 företag, kunde även finnas i Maxmo-Jakobstad området -fråga om turisterna kan fara utmed någon fiskare b) guide för grupp av fiskare, ex, 1 /kommun för ut fiskare och visar dem var de får fiska var service finns osv.		Näringsomb. turistprojekt Fiske
2. Övrigt fiske			ÖFF, Fritidsfiskare
3. Service kring fisketurism	- ex. uthyrning av båtar, kanoter, - i hyran kunde ingå fisketillstånd - även fiskeredskap kunde uthyras		Näringsomb.
4. Sommartorg, Kioskverksamhet mm.	-fiskeprodukter, övr. primärprodukter övr. produkter typ souvenirer, - fiskrökeri kunde finnas i hamnarna		Näringsomb.
5. Förädlad service	ex. tillgång till cyklar, vandringsleder i närheten av hamnarna		Kommuner

Målgrupper: båtfolk, husvagnsägare, fritidsfiskare

Marknadsföring: turistföreningar, kommuner, företagare

Samarbetspartners: Kommuner och deras näringsombudsmän

Österbottens fiskarförbund, ÖB fritidsfiskarorganisationer

Tidpunkt: Genast

Kostnader: ?

5.7 SOLRUTTENS BROSCHYR

- bra/dåligt
- hur utveckla den
- vad finns/vad finns inte
- modell?
- samarbetspartners

ARBETSGRUPP: Margit Sellberg, ordförande, Vasa stads Turist- och Kongressbyrå
 Maija-Liisa Lähteenmäki, Botnia Tourist
 Stefan Grahn, Oravais kommun
 Börje Lång, Kristinestad
 Birgitta Renfält, Korsholm

RESULTAT

Kritik: för mycket text, störande detaljer i texten, svårhanterlig.

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING VEM GÖR
Hur utveckla den?	1. 8-sidig A4 2. Pärlen: Kartan, Nordenkarta 3. Rutten delas ev in i 4 delar, Kartan på vänster sida. Info om gästhamnar och kommuner bilder osv. på höger sida 4. Baksidan annons	Samarbetspartners: Solrutten Håll skärgården ren Kommuner Botnia Tourist, Center-Botnia Båtklubbar/Segelför.
Vad finns/finns ej	5. Gästhamnar finns inte på kartan 6. Förteckning över servicepunkter utanför gästhamnen	sponsorer

5.8 SOLRUTTEN I FRAMTIDEN

- arbetsgrupp/organisation/eller något annat?
- nuläget
- vilka samarbetspartners förutom nu
- utvidgning och hur i så fall
- verksamhet, framtidsvision
- hamnarna/servicepunkterna
- finansiering?

LOMARANNIKKO
 HAVS-FINLAND
 HÖGA KUSTEN
 PARALLELL TURISTLED LANDVÄGEN/TILL SJÖSS
 HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF.

ARBETSGRUPP: Jan Koskinen, Österbottens Högskola, ordf.
 Jorma J Pitkämäki, Vasa stad
 Lasse Kauppi, UFCT, Nyslott
 Hasse Stagnäs, Svenska Österbottens Land-skapsförbund
 Stig Näsman, Solrutten

RESULTAT

MÅLSÄTTNING	ÅTGÄRDER	PRECISERING	VEM GÖR

Åtgärderna syftar till att:

1. effektivare använda till buds stående resurser	1. Ny broschyr, typ Sun Marina, högklassig	1. 1992, Ny målgrupp 1993, för båtturister 1994, för bilturister	OK 1. Köpta tjänster, Ledningsgr.+ projektsekr.
2. göra begreppet Solrutten känt i vidare kretsar nationellt och internationellt	2. Solruttens identifiering	2. 1992, vägvisning (strandvägen) 1992 LOGO 1992 SOLKORT	SR 2. -"-
3. sprida en positiv servicekultur längs Solrutten	3. Tillsättande av ledningsgrupp och projektsekreterare	3. Januari 1992	3. Stig Näsman
	4. Skolning av Solrutts-företagare	4. början våren -92	4. Proj.sekr.
	5. Skapandet av ett internt INFO-system	5. början av -93	5. Proj.sekr.
	6. Feed-back och uppföljning	6. kontinuerligt	6. Proj.sekr.
	7. Marknadsföring av produkten Solrutten	7. 1992	7. Proj.sekr.

6. TILL SIST...

Som synes står Solrutten inför en hel del utmaningar. Med hjälp av ovanstående resultat blir det nuvarande projektgrupps uppgift att försöka få fram en så smidig och effektiv arbetsgrupp som möjligt inför kommande säsonger som kan föra arbetet vidare, och i samma goda anda som man hittills arbetat. Önskan finns att den framtida organisationen inte får bli en tungrodd och byråkratisk organisation som gör att det hela blir till ett måste och en tröskel för små samarbetspartners. En annan utmaning blir att kunna förverkliga de planer och tankar som ovan diskuterats och så att de konkretiseras på enklast möjliga sätt.

Det är sist och slutligen Solruttens uppgift att försöka tillvarata de möjligheter som små företagare och föreningar ger längs Solrutten. Av vilka Solrutten även är helt och hållet beroende. Kommunernas stöd är även av stor vikt.

Samtidigt kan man hoppas att samarbetet kan intensifieras med de övriga utvecklingsprojekten som finns ute i skärgården och längs kusten. Meningen är ju att man skall kunna komplettera varandra. Solrutten är naturligtvis starkt beroende av att skärgården med dess service utvecklas och att man har livskraftiga näringar längs rutten.

Som en annan bas för utvecklingen skall även den marknadsundersökning, som färdigställs under hösten, utgöra, där man får reda på båtturisternas behov och penningsspending.

BILAGOR

1. Program
2. Deltagarlista
3. Utdrag ur Sun Marina -sailing guide
4. Solrutten
5. Håll Skärgården Ren
6. En idyllisk turistrutt vid kusten och i skärgården

SKÄRGÅRDSTURISMENS UTVECKLINGSDAG 1-dags utvecklingsseminarium

Plats Wasa Segelförening, Uddnäs väg 14, Wasklot, Vasa, 12/9 1991
09.00 - 17.00 (08.30 samling för morgonkaffe och smörgås)

Arrangör Utbildnings- och forskningscentralen för turism
Projektet Solrutten

Deltagare/målgrupp

Företagare med anknytning till båtturism och landsvägsturism, representanter för lokala och regionala turistorganisationer samt kommunala beslutsfattare.

Målsättning

1. Att få till stånd en gemensam utvecklingslinje för alla nuvarande skärgårdsprojekt.
2. Att bättre kunna beakta de satsningar som görs i hamnar och längs kusten inom ramen för Solrutten - Aurinkoreitti
3. Att bättre utveckla Solrutten som marknadsföringsprojekt för hamnar och farlederna längs kusten.
4. Att presentera, ev. koordinera eller hitta samarbetsformer med övriga skärgårdsprojekt.
5. Att få till stånd en utvecklings- och åtgärdsplan

Programmets innehåll

- 09.00
1. **Välkomsthälsning** Utbildnings- och forskningscentralen för turism, Monica Johnson, UFCT
 2. **Gästföreläsning** Bo Lindholm, kommundirektör i Nagu kommun, kommodor i Nagu Segelsällskap
 3. **En presentation av de skärgårdsprojekt som finns nu**
 - *Solrutten, Håll skärgården Ren - Stig Näsman, projektchef
 - *Må bra i skärgården - Jorma Leppänen, Inrikesministeriet
 - *Ekenäs gästhamnsutredning - Ilkka Kauhanen, projektchef, UFCT -**utgår på grund av att resultaten inte ännu är officiella**
 - *Larsmo Skärgård - en gemensam resurs - Stefan Wicklén, näringsombudsman, Larsmo kommun
 - *Levande Kustbygd - Barbro Ruda, Kvarkenrådet
 - *Fritidsbebyggelse och turism som hjälpmedel vid utveckling av byasamhällen - Jouko Riipinen, Plan - Arc Ab**10 minuter per presentation**

4. Paneldiskussion Talturer, repliker och kommentarer

Paneldeltagarna bör meddela sina inlägg vid ankomst till mötet, för uppgörande av talarlista. **5 minuter/inlägg.**

I panelen: Nils Pettersson, Kristinestad, Stig Näsman, Solruten, Kalle Svenfelt, Larsmo, Kjell Heir, Maxmo, Maija-Liisa Lähteenmäki, Botnia Tourist, Monica Johnson, Utbildnings- och forskningscentralen för turism.

Ordförande i Panelen: Hasse Stagnäs, Svenska Österbottens Land, skapsförbund.

13.00 LUNCH

13.45 5. Utvecklingseftermiddag.

Tema: Vad kan Solruten - Aurinkoreitti göra för att utveckla och intensifiera samarbetet inför framtiden.

14.00 Grupparbete, enligt på förhand uppgjorda arbetsrubriker

Grupperna utarbetar en åtgärdsplan med utgångspunkt från sin arbetsrubrik. Inledning hålls inför varje rubrik. (5-7 olika grupper)

15.00 6. Sammandrag av resultaten. Slutresultat: åtgärdsplan. Slutdiskussion

Slutprodukten bör vara en åtgärdsplan som sammanfattas i rapportform och skickas ut åt varje deltagare efter seminariet. Resultaten kommer dessutom att beaktas i Solruttens marknadsundersökning.

Seminariematerialet

består till största delen av deltagarna framlagda idéer och förslag som bearbetas med utgångspunkt från arbetsrubrikerna i grupp. Arbetsmetoder och blankettmaterial presenteras vid tillfället. Inledningar hålls före varje arbets-session.

Kostnader

Solruten står för seminarietkostnaderna inklusive lunch från stående bord och kaffe. Deltagarna bekostar själva sin resa till och från seminariet.

Anmälningar

Monica Johnson eller Pirjo Sved, Tel. 961-129172, 129176.
Senast fredagen den 06/09/91
Utbildnings- och forskningscentralen för turism

DELTAGARLISTA

Föredragshållare

Kvarkenrådet, Barbro Ruda
Bo Lindholm, Nagu Kommun
Jorma Leppänen, Sisäasiainministeriö, Saaris-
toasiainneuvottelukunta
Jouko Riipinen, Plan Arc AB

Ledningsgruppen för Solrutten:

Stig Näsman, Solrutten **P**
Göran Heinonen, Vasa skärgårdskomitee
Göran Strömfors, Regionplaneförbundet
Hasse Stagnäs, SÖL **P ordförande**
Maija-Liisa Lähteenmäki, Botnia **P**
Stefan Wicklen, Larsmo kommun
Nils Pettersson, KSF, Hotell Kristina **P**
Rainer Lindberg, Gerby strandvägen, Vasa
Monica Johnson, UFCT, Vasa **P**, programledare

Båtkryssningar:

Företag:

Sven-Olof Widlöf, Capitän Wasa, Vasa
Kalle Svenfelt, M/S Kristina, Larsmo **P**
Jussi Mendelin, Varppi Oy, Maxmo
Eija Mendelin, Maxmo
Stefan Rönn, Svedjehamn, Björkö
Ralf Nygård, Berny Cruises, Replot
Janne Smeds, Granskärs Laxodling
Riitta Perttilä, Granskärs Laxodling
Sten Berttula, Guldkust-resor, Fanta-Sea Park,
Nykarleby
Tina Saari, Guldkust-resor, Nykarleby
Anders Högberg, Strandcamping Larsmo
Sinikka Norrback, Kilens vanrarhem och hem-
bygdsgård
MARjatta Sallinen, Vasa Turism AB

Kommuner/städer organisationer

Margit Sellberg TB, Vasa Stad
Jorma J Pitkämäki EKJ, Vasa Stad
Kjell Heir, KD, MAXmo **P**
Stefan Grahm Oravais KD
Kaj Nyström SD, Kristinestad
Börje Lång, NO, "
Birgitta Renfält, Korsholm
Yngve Österback, Korsnäs (Westanlid)
Leif Granqvist, Korsnäs
Bengt Beijar ÖB Företagarförening
Vivian Lygdbäck, Regionplaneförbundet
Kristine Bonn, "
Guy Svanbäck, ÖB fiskarförbund
Jan-Erik Helenelund, KD, Malax kommun
Bengt Haldin, NO, Vörå
Gunnel Wendell, ETP Kalamiespiiri
Lisbeth Svenns, SÖL
Marjatta Björknäs, KERA
Matti Malka, HIM
Ilkka Kauhanen, MKTK, Helsingfors
Lasse Kauppi, MKTK, Nyslott
Ralf Sundberg,

Jan Koskinen, Österbotten Högskola, BTA
Solveig Kavilo, Österbottens Högskola, BTA

Segelföreningar

WSF, Björn Ericksson
Per-Erik Berglund, Bergö Båtklubb
Stig Hellstrand, Södra Vallgrunds Båtklubb
Alf Norrgård, Petsmo Båtklubb, Håll skärgården
ren
Susanne Karlsson, Håll Skärgården Ren,
Petsmo Båtklubb

P=paneldeltagare

**Skärgårdsturismens
utvecklingsdag**
Vasa 12.9.1991

Plan-Ark Oy
insinööri- ja arkkitehtitoimisto
ingenjör- och arkitektbyrå

Ylikortti 4 C, 65100 Vasa 172 000 fax 172 007 Övre torget 4 C, 65100 Vasa

DI Jouko Riipinen

EN NY IDYLLISK TURISTRUTT VID KUSTEN OCH I SKÄRGÅRDEN

TURISTPRODUKT

- En ny "Havs-Finlands turistrutt", som skulle täcka hela kust- och skärgårdsområdet.
- Tanken bakom havsrutten är att förutom nuvarande kustobjekt presentera för turisterna även gamla fiske- och skärgårdsbyar, som är en del av det mest genuina och idylliska Kust-Finland.

Förutsättningen för havsrutten är att nya och förmånliga övernattningsmöjligheter och havsnära service skapas i kustbyarna;

- inkvartering av typ "bed and breakfast"
- semesterstugor som hyrs ut
- andra former av fritidsbostäder
- service i anslutning till hav och skärgård.

Som en del av havsrutten kan man marknadsföra olika övernattnings- och utflyktspaket, rundturer, cykelpaket osv.

UTGÅNGSPUNKTER

Byarna vid kusten och ute i skärgården erbjuder naturliga förutsättningar för att utveckla turismen:

- Byarnas gamla, särpräglade miljö; idylliska röda stugor, strandbodas, fiskehamnar osv.
- Närheten till havet, traditioner och den gamla, äkta atmosfären - "byandan".

Gamla strandpaviljonger vid havet, som fortfarande är i bruk.

- Fiskare och fiskehamnar, färska produkter direkt ur havet. Möjlighet att delta i äkta fisketurer.
- Allt detta är faktorer, som i nya semesterbyar inte kan uppnås ens med bästa planering. Nya ställen har en viss "steril" anda då traditionerna saknas.
- Byarna har grundservice, d.v.s. butik och bank.
- Man har sökt nya ideér och nya möjligheter till utkomst för att bevara livskraften i byarna. Utvecklandet av turistservicen i byarna är ett utmärkt medel att öka deras livskraft. En fördel är också att verksamheten kan startas som bisyssla och utökas senare i mån av möjlighet.

BYMILJÖN - DEN MEST CENTRALA RESURSEN

Kust- och skärgårdsbyarnas dragningskraft i turisthänseende ligger i deras gamla äkta miljö. Nya övernattningsformer och nytt byggande bör förenas med traditionella bysamhällen så att gammal miljö, atmosfär och byanda bevaras.

Man kan skapa olika övernattningsformer genom att:

- ändra gamla byggnader i fiskebyar och bysamhällen till fritidsbostäder
- komplettera fiskebyar och bysamhällen, bygga nya byggnader i gammal stil
- planera bredvid gamla fiskebyar nya övernattningsställen i samma stil
- planera nya fiskebyar i gammal stil och bysamhällen på lämpliga platser (med planering och placering skall skapas lösningar, som avviker från "vanliga" semesterbyar: Grunden för plane- och byggnadslösningar finns i de gamla byarna).

I byarna skall inte placeras stockstugor eller fyrkantiga sterila stugor, som förändrar den gamla miljön och byggnadskulturen. Det är viktigt att skapa övernattningsformer, som bevarar den gamla byandan och atmosfären. Nya byggnadsstilar får inte införas som skulle förändra det lantliga landskapet eller den lokala miljön.

MÅLGRUPPER

"Havs-Finlands rutt" lämpar sig för olika målgrupper:

- Turister som rör sig med bil
 - egen bil
 - hyrbil
 - husbil (viktigt är hur placeringen styrs)
 - husvagn (viktigt hur placeringen styrs)

- Cykelturister
- Båtturister
- Kust- och skärgårdsbåtar
- Sommargäster
- Närturister, veckoslutsutflykter

Både för utländska och inhemska turister erbjuder rutten den mest särpräglade och genuina delen av den finländska kusten och skärgården. Även för många invånare i det egna länet är fiskebyar nya objekt att upptäcka - en bild av kusten har man byggt utgående från riksvägar och större tätorter och städer: Vid sidan om semesterturister är byarna en turistprodukt för veckoslutsturister.

PROBLEM

Att utveckla en idé till en färdig produkt förutsätter att bl.a. följande problem reds ut och löses:

1. Attityder. Hur sälja idén till bybor och byföreningar. Om byföreningen tänder på idén, förverkligas projektet på "två veckor", annars aldrig.
2. Planläggnings- och tillståndsbyråkratin i anslutning till byggandet. Att finna den lämpligaste byggnadsplanenliga planeformen för olika typer av byar. Förfarandet i anslutning till byggnadstillstånd borde göras enklare.
3. En utredning om byar som bäst lämpar sig som turistobjekt. Faktorer som bör beaktas osv.
 - bebyggd miljö, bymiljö
 - planläggningssituation
 - markägandeförhållanden (ofta en faktor av central betydelse)
 - kontaktnät
4. Skyddsfrågor. I "alltför värdefulla" byar kan skyddsfrågorna störa utvecklandet av turismen. Sådana byar eller delar av byar skall utredas och avgränsas utanför turismprojektet - samarbete och diskussioner med myndigheter som ansvarar för skyddsfrågor är viktiga! Även annars är det viktigt att museiverket, länsstyrelsen mm. statliga myndigheter är välvilligt inställda till projektet: samarbete och gemensamma mål i stället för motsättningar.
5. Hur anpassar sig olika planeringslösningar till bysamhällen. Bevarandet av en äkta atmosfär kräver varsamt styrt kompletteringsbyggande, d.v.s. lyckad planering av markanvändningen och lyckad byggnadsplanering. Speciellt borde de första provobjekten under projektet vara av hög kvalitet (miljö, byggnadssätt osv.) - exempel åt kommuner, bysamhällen och statliga myndigheter.